
PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU 19.06.14

Yn bresennol:

Y Cynghorwyr: Alwyn Gruffydd, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Dewi Owen, Peter Read, Dyfrig L. Siencyn, Ann Williams, Eirwyn Williams a Hefin Williams.

**Aelodau Cyfetholedig
gyda phleidlais ar faterion
addysg yn unig:**

Parchedig Robert Townsend (Yr Eglwys yng Nghymru)

Undebau Athrawon: Siôn Amlyn a Dilwyn Hughes.

Eraill a wahoddwyd: Y Cyng. Gareth Thomas (Aelod Cabinet Addysg)
Y Cyng. R H Wyn Williams (Aelod Cabinet Gofal).

Hefyd yn Bresennol: Dewi Jones (Pennaeth Addysg), Nicola Hughes (Swyddog Prosiect Hyrwyddo Ansawdd Ysgolion Uwchradd), Eleri Llywelyn Owen (Rheolwr Prosiect Dros Dro), Gwenan Parry (Pennaeth Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant), Aled Gibbard (Rheolwr Gwasanaeth Adnoddau), Ffion Johnstone (Swyddog Integreiddio a Thrawsffurfio Gwasanaethau), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Gareth James (Rheolwr Aelodau Cefnogi a Chraffu) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Elin Walker Jones, Linda Ann Wyn Jones, Llywarch Bowen Jones, Dilwyn Lloyd, Liz Saville Roberts, Mrs Rita Price (Yr Eglwys Gatholig), Morwenna Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol).

Cymerodd y Cynghorydd Dyfrig Siencyn y cyfle i ddiolch i'w gyd-aelodau, i'r Aelodau Cabinet Addysg a Gofal, a swyddogion am eu cefnogaeth iddo tra yn y Gadair yn ystod y ddwy flynedd diwethaf. Diolchodd yn arbennig i'r Is-Gadeirydd am ei gydwytbodolrwydd a'i gefnogaeth o safbwynt ei wybodaeth arbenigol ym maes gofal

1. ETHOL CADEIRYDD

Penderfynwyd ethol y Cynghorydd Peter Read yn Gadeirydd i'r Pwyllgor Craffu hwn am y flwyddyn 2014/15.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

Penderfynwyd ethol y Cynghorydd Beth Lawton yn Is-gadeirydd i'r Pwyllgor Craffu hwn am y flwyddyn 2014/15.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 10 Ebrill 2014.

5. ADOLYGIAD STRATEGOL ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

(a) Cyflwynwyd adroddiad gan yr Aelod Cabinet yn diweddar u'r Aelodau ynglŷn â'r adolygiad Anghenion Addysgol Arbennig a Chynhwysiad.

(b) Roedd yr adroddiad yn nodi amcan yr adolygiad, trefniadau ymgysylltu gyda rhan-ddeiliaid, arfer dda yn dilyn ymweliad â Chyngor Ceredigion, y camau nesaf sef i gyflwyno Achos Busnes terfynol i'r Cabinet Ffurfiol ddechrau Medi gyda 13 cynnig penodol sy'n gorgyffwrdd ac yn ddibynnol ar ei gilydd.

(c) Yn y drafodaeth, adroddwyd y materion a ganlyn mewn ymateb i gwestiynau aelodau:

- (i) Byddir yn yn ail-strwythuro trefniadau staffio yn fewnol er mwyn gwneud gwell defnydd o adnoddau presennol drwy ystyried y math o sgiliau sydd gan y Tîm yn barod. Nodwyd bod yr Undebau Llafur yn ymwybodol o bwysigrwydd yr adolygiad ac fe fydd cyfle i drafod ymhellach ynglŷn â'r ail-strwythuro unwaith fydd yr argymhellion yn glir.
- (ii) Mae plant hefo anghenion dwys wedi cynyddu gyda chyflyrau cymhleth iawn a rhaid sicrhau eu bod yn derbyn y gefnogaeth addysgol gorau.
- (iii) Mae Papur Gwyn y Llywodraeth yn son am symud i ffwrdd o roi datganiadau i ddisgyblion a symud i gyflwyno cytundeb ffurfiol rhwng y rhiant / plentyn a'r ysgol i sicrhau bod yr ymyrraeth ddigon clir ar gyfer datblygiad y plentyn.
- (iv) Mae angen rhoi mwy o sylw i'r effaith ar y gwasanaeth o safbwynt derbyn disgyblion all-sirol i Wynedd. Nodwyd y bydd y Ganolfan Rhagoriaeth arfaethedig a leolir ym Mhenrhyndeudraeth yn cynnig darpariaeth o safon uchel yn yr iaith Gymraeg gan gynnwys llefydd preswyl. Fel rhan o'r cynllun busnes byddai modd denu disgyblion all-sirol cyfagos i'r Ganolfan i fedru derbyn addysg Gymraeg pe dymument. Sicrhawyd nad oes unrhyw fygythiad i weithlu Ysgol Hafod Lon gan y bydd cyllideb yr ysgol yn trosglwyddo i'r Ganolfan newydd.
- (v) Mae'n gynamserol cyflwyno'r cynigion manwl ar hyn o bryd gan fod y gwaith yn parhau i esblygu ond sicrhawyd bod trafodaethau wedi digwydd yn ystod y flwyddyn a thrafod rheolaidd gyda Grŵp Ffocws o Benaethiaid. Bwriedir cyflwyno'r cynigion sydd o fewn y papur Gwyn i'r Cabinet ym mis Medi eleni a rhagwelir gweithredu elfen o'r newidiadau sef ail-strwythuro'r gwasanaeth o fewn y cynllun erbyn Medi 2015.
- (vi) Mae datganiadau yn diogelu hawliau plentyn roedd y Papur Gwyn yn sicrhau i'r ddarpariaeth ymdrin â buddiannau pob plentyn o fewn continwmm anghenion addysgol arbennig.
- (vii) Oddeutu 80 - 100 o blant oedd yn cael sylw penodol yn r hen ganolfannau ond ar ôl newid y gyfundrefn i'r Tim Gwybyddiaeth a Dysgu fynd o amgylch gwahanol ysgolion, roedd cyfle i gyfeirio llawer iawn mwy o blant i dderbyn sylw.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Gofyn i'r Aelod Cabinet Addysg gyflwyno adroddiad ar y cynigion i gyfarfod o'r Pwyllgor Craffu hwn yn dilyn eu cyflwyno i'r Cabinet ym mis Medi / Hydref 2014.

6. (i) DATBLYGIAD Y PROSIECT HYRWYDDO ANSAWDD YN YR YSGOLION UWCHRADD

(a) Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Addysg a'r Swyddog Prosiect Answadd Addysg ar ddatblygiad y prosiect yn yr ysgolion uwchradd.

(b) Yn y drafodaeth, ystyriwyd y materion a ganlyn:

- (i) Iaith Gymraeg – sicrhawyd bod darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer y byrddau arholi sydd yn cael eu defnyddio yng Ngwynedd.
- (ii) Presenoldeb athrawon a phrinder athrawon llanw Mathemateg - o ganlyniad, ystyriwyd problemau recriwtio athrawon Mathemateg sydd yn medru dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Croesawyd y cyd-weithio â phrifysgol Bangor a syniadau arloesol am gefnogi eu hyfforddiant ac awgrymwyd cyswllt ar hyn gyda Choleg Cymraeg Cenedlaethol.
- (iii) Y cyswllt rhwng deilliannau diwedd CA2 a graddau TGAU yn y pynciau craidd. Nodwyd bod angen rhoi sylw i bontio rhwng y cynradd a'r uwchradd gan edrych ar yr hyn sy'n digwydd mewn dalgylchoedd gwahanol. Nodwyd hefyd bod cynllun cydweithio ysgol-i-ysgol yn mynd rhagddo sy'n edrych ar feysydd penodol ac yn ran o ddiwylliant o rannu arferion da.
- (iv) Pwysigrwyd i adnabod ysgolion cyn iddynt fynd i fesurau arbennig. Nodwyd bod Arweinyddion Sistem GwE yn edrych ar ganlyniadau haf diwethaf ac wedi sicrhau cynlluniau cynhwysfawr mewn lle i godi safonau. Nodwyd bod rhagolygon gwella ar gyfer 5 ysgol uwchradd benodol yn dda a'u canlyniadau tebygol yn uwch na beth oedd canlyniadau llynedd.
- (v) Diffinio ac adnabod rôl yr awdurdod – nodwyd bod rôl i'r awdurdod osod y ddelryd gywir – dylid ystyried lles pob un o'r plant a pheidio colli golwg ar hyn.
- (vi) Cefnogaeth i Lywodraethwyr – nodwyd gwahaniaeth barn ar effeithlonrwyd y drefn ond datganodd y Pennaeth Addysg bod arferion da yn cael eu rhannu gydag ysgolion. Cyfeiriwyd ymhellach at gynllun peilot yn nalgylch y Moelwyn lle mae Pennaeth yr Uwchradd yn gweithredu fel Arweinydd Strategol dros y sector cynradd a'r uwchradd ac un o'i ddyletswyddau fydd cydweithio gyda phob Cadeirydd Corff Llywodraethol ysgolion y dalgylch.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad interim.

(b) Rhaglennu o fewn Rhaglen Waith y Pwyllgor Craffu hwn i'r Gwasanaeth Addysg gyflwyno Cynllun Gweithredu ar ddatblygiad argymhellion yr Ymchwiliad Craffu Answadd Addysg.

(ii) ARHOLIADAU TGAU Saesneg – Ionawr 2014

Cyflwynwyd, er gwybodaeth, adroddiad y Pennaeth Addysg ynglŷn â thanberfformiad yn arholiadau TGAU Saesneg ym mis Ionawr eleni.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

7. ADRODDIAD AR BROSIECT ÔL-OFAL “PAN DWI’N BAROD”

- (a) Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal ar gynllun gadael gofal a elwir “Pan Dwi’n Barod”.
- (b) Gosododd yr Aelod Cabinet Gofal y cyd-destun drwy nodi bod y cynllun yn rhan o beilot Llywodraeth Cymru fel rhan allweddol o Bil Gwasanaethau Cymdeithasol. Cyfeiriwyd yn benodol at weithgareddau’r Cyngor fel rhan o’r cynllun. Cost y cynllun i’r Gwasanaeth yn 2013-14 ydoedd £47,000 i gefnogi 7 person ifanc gyda’r gost yn debygol o gynyddu i £90,000 ar gyfer 2014-15.

(c) Yn y drafodaeth, ystyriwyd y materion canlynol:

- (i) Mae’r cynllun wedi cynnig sefydlogrwydd i bobl ifanc a thrwy hyn yn eu harwain i waith / hyfforddiant. Cydnabuwyd bod diffyg darpariaeth yn allanol i bobl ifanc sydd yn gadael gartref megis diffyg tai, a.y.b.
- (ii) Mae gan y Gwasanaeth fframwaith o ran deilliannau gyda chyfres o ddangosyddion wedi eu llunio. Dysgwyd llawer gan y Siroedd eraill ac fe wêl y Gwasanaeth y cynllun yn un cadarnhaol a phositif.
- (iii) Adborth y bobl ifanc – nodwyd bod sesiynau o drafodaethau am 2 awr gyda’r bobl ifanc lle mae modd iddynt fod yn agored iawn eu barn. Cymysgedd fu’r adborth ond yn gyffredinol roeddynt yn ystyried y cynllun yn dda. Ceir hefyd trafodaethau gyda’r Gofalwyr Maeth.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

8. ADRODDIAD YR YMCHWILIAD CRAFFU GOFAL

Cymerwyd y Gadair gan yr Is-gadeirydd i alluogi’r Cadeirydd i ymateb i ymholiadau yn rhinwedd ei swydd fel Cadeirydd yr Ymchwiliad Craffu Gofal.

- (a) Cyflwynwyd adroddiad yr Ymchwiliad Craffu ar drefniadau rhyddhau a throsglwyddo cleifion o’r ysbyty i’r cartref gyda chais i’r Aelod Cabinet Gofal yn deillio o ganlyniadau’r ymchwiliad ymateb i’r argymhellion isod:
- wirio fod *Discharge Protocol* Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) wedi ei adolygu ac yn gyson â threfniadau gweithredol Cyngor Gwynedd a phartneriaid yn y gymuned
 - ofyn i’r Gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant gydweithio gyda Bwrdd Iechyd Hywel Dda i gytuno ar brotocol rhyddhau o’r ysbyty a threfniadau ymarferol i’w Weithredu
 - adolygu trefniadau cydweithio a chyfathrebu rhwng y timau hynny sy’n hwyluso rhyddhau a throsglwyddo o’r ysbyty a’r asiantaethau hynny sy’n cynnig cefnogaeth yn y gymuned er mwyn adnabod cyfleoedd i wella’r gwasanaeth i gleifion gan edrych ar ymarfer dda mewn ardaloedd eraill
 - adolygu’r gwasanaeth rhyddhau a throsglwyddo 7 diwrnod sydd wedi ei gynnig dros dro yn Ysbyty Gwynedd ac ystyried unrhyw faterion perthnasol wrth ddatblygu gwasanaeth tebyg o fewn y Prosiect Gofal Canolraddol yn yr un maes

- adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Craffu ar gynnydd y Prosiect Gofal Canolraddol sy'n gyfwerth â gwariant o £1.3 miliwn
 - bwysu am welliannau i'r Lolfa Drosglwyddo gan ei gwneud yn ystafell gyfforddus a phwrpasol sy'n cynnwys cyfleusterau newid a symud y toiledau anabl yn agosach at y Lolfa er hwylustod
 - ofyn i BIPBC am ddiweddariad ar eu cynlluniau i weithredu 'Mwy na Geiriau'
 - ddatblygu ffyrdd o gasglu bodlonrwydd cleifion hŷn ar y gwasanaeth rhyddhau a throsglwyddo er mwyn sicrhau bod ganddynt lais yn y broses o ddatblygu'r gwasanaeth ymhellach a gwella'r ddarpariaeth
- (b) Pwysleisiodd Aelod y pwynt a adnabuwyd gan yr Ymchwiliad, sef nad oedd Bwrdd Iechyd Hywel Dda yn gweithredu protocol gwasanaeth rhyddhau a throsglwyddo ac nad oedd canran o drigolion De Gwynedd sy'n cael eu cyfeirio i Ysbyty Bronglais, Aberystwyth ac Ysbyty Glangwili, Caerfyrddin yn derbyn yr un manteision.
- (c) Derbyniodd yr Aelod Cabinet Gofal holl argymhellion yr Ymchwiliad gan nodi y bwriedir symud ymlaen gyda chynllun gweithredu.
- (ch) Croesawyd Ffion Johnstone sydd wedi ei phenodi ar secondiad fel Swyddog Integreiddio a Thrawsffurfio Gwasanaethau i'r cyfarfod. Adroddwyd ganddi ar y Grant Gofal Canolraddol o £1.3m arian referniw a £600,000 arian cyfalaf sydd i'w wario erbyn diwedd mis Mawrth 2015. Rhoddwyd braslun ganddi o'r materion fydd yn cael sylw:
- Gwella cyfathrebu
 - Cyd-leoli swyddfeydd er galluogi Timau i ddod at ei gilydd
 - Gweithio 7 diwrnod amlasiantaethol
 - Mynediad i ddarpariaeth gofal
 - Adolygu trefniadau cymorth i ofalwyr
 - Gofal Dementia
 - Fferyllwyr yn mynd allan i gartrefi / cartrefi preswyl
 - Edrych ar gynnydd mewn gwelyau ysbaid
 - Rhaglen sustem "My Life" i arwain pobl i gyfleusterau
- (d) Nodwyd yr angen i dderbyn adroddiad yn ôl i gyfarfod paratoi o'r Pwyllgor o ddefnydd o'r grant.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Cymeradwyo argymhellion yr Ymchwiliad Craffu Gofal i'r Aelod Cabinet Gofal fel amlinellir yn (a) uchod a gofyn iddo gyflwyno cynllun gweithredu mewn ymateb i hynny.

CADEIRYDD.